

Goşgular

Category: Goşgular, Kitapcy, Sözler
написано kitapcy | 21 январа, 2025
Goşgular Çary ÝEGENMYRADOW

► GELINLER ÝAŞYNSA...

Aňam bolmandyryn soňky döwürde,
Gelinler ýaşmagna ýetirse elin.
Şu gün irden gabat gelip köçede,
Uz ýaşynyp, geçip gitdi bir gelin.

Kişi maşgalasy... sözüň ýer almaz,
Ýaşynsa ýaşynsyn, gülmese bolar.
Ýetişen bolsalar gelin bolmaga,
Etjek işlerinem bilýändir olar.

Çekinendir, belki, meni ýat görüp,
Ahmal, meni garry adam saýmagam.
Hormata, söýgä-de imrinemok kän,
Onsuzam durmuşdan ýetdi paý maňa.

Dogrusy, süňňüm-ä ýeňilem welin,
Çalarak çal sepdi saçdyr gaşyma.
Onda-da deň gopýan oğlanlar bilen,
Ýaňy otuz birden geçdi ýaşymam.

Men kän zada zar bolmadym durmuşda,
Şükür, az däl nesibäme ýeteni.
Ýöne öňler söýgi joşýan ýüregim,
Indi gaýgy-aladanyň ketegi.

Esasy aladam çagajyklarym,
Şolar gowy geýsin, gowy iýsinler.
Özüň-ä oňaryň tapanum bilen,
Ilem näme diýse, şony diýsinler.

Garrylygam, näme, ýaşlyk mysaly,

Ölmese, her kimiň başynda bardyr.
Belki, menden ýüz öwrendir ýaşlygam,
Öň-ä hiç kim menden ýaşynmaýardy.

► ALAMAT

Gözüme bir ýagşy alamat ildi,
Şondandyr köňlüme heser ýeteni.
Maňa kän zat wada berýän şekilli,
Galgap gitdi al şapagyň etegi.

Belki, ýene alçy gopar aşygym,
Egsilen göwnümem doldurar hyjuw.
Egmerin hiç egilmejek başymy,
Könelmejek تنها arzuwymdyr bu.

Bilýän, ýogsa ykbal sähel salymda,
Ilki saňa, soňam özgä näz eder.
Şol sebäpli durmuş oýna meňzeýär,
Emma ony oýnap bolmaz täzeden.

Bu oýna meňzeşden gözüm dokunmaz,
Äleme aşyk men, baş egýän güle.
Ahmal, ejir çekmen töhmet okundan,
Bagtym irde-giçde çökmese küle.

Gör, näçe ýyl horluk bary çekildi.
Töhmetlerem berdi bizar-peteňi.
...Maňa kän zat wada berýän şekilli,
Galgap gitdi, al şapagyň etegi.

► OJAK BAŞYNDAKY OÝLAR

Käbir arzuwlarýň paşmany üçin,
Göwnümde hiç kime saklamok kine.
Joşgunly ýüregme rahatlyk hemem
Ertirime ynam atypdyr şine.

Açgöz hyjuwy hem wagşy islegi,
Ugratdym, gardaşlar, gümüň teýne men.

Hoşal men durmuşdan, ynjalyk bilen,
Nesip etse, halal çörek çeyneme.

Ýogsam öňler il içinde gezemde,
Durmuş meni bijaý ýowuz darady.
Ýüregimde yza galanam bolsa,
Ökünjim ýok geçen günler barada.

Men ozallar şagalaňy söýerdim,
Boldum indi ynjalygyň sermesi.
Melul edýär, ynha, şirin saz ýaly,
Ojakda gaýnaýan gazanyň sesi.

Kän oýlanýan, mal-garamyz barada,
Hojalykçy boldum, biçak özgerdim.
Öz köýnegim ýaly özüme ýakyn,
Öz aladam, öz şatlygym, öz derdim.

► GUTARYLMADYK GOŞGULARYM

Ine, bu goşgymda ejem pahyr bar,
Bu goşguda bolsa, galam gaşly gyz.
Elim degen çagy elime alýan,
Şol hem bular bilen salamlaşdygym.

Bu ýerde şapagyň altyn şöhlesi
Ýowşan ysly ýaýla düşýär endigan.
Bärde bolsa bir gul ~ azatlyk küýsän,
Porsy ýerzeminde otыр bendiwan.

Ony erkinlige çykarmalydym,
Ýerzemini sowuk, çygly hem zeýli.
Emma maňa päsgel berdi hemişe
Has ajaýyp zatlar döretmek meýli.

Wah, ejeler ýagdaýyňa düşünýär,
Senem düşünjek bol, galam gaşly gyz.
Meni örteýän zat, bu goşgularyň
Bir maýyp görgülä çalymdaşlygy.

►DOSTLUKDAN BÄHBIT GÖZLEMÄÑ!

Dostlar bähbit gözläp, gitdi tirkeşip,
Sag gitsin-de, aman bolsun, goý, olar.
Barybir, günlerim garaňkyramaz,
Gijelerim altyn şöhlä boýalar.

Hergiz gynanamok, meniň adymdan,
Öz peýdasy üçin geplänlerine.
Men gaýta: «Hormatdan nyşandyr» diýýän, Naharyma zäher
sepmänlerine.

Bähbit bolsun, dostlar gitdi terk edip,
Sähel zat üstünde bolduk agzala.
Her kim her zatlara deňeselerem,
Durmuş diýlen meñzeş eken wokzala.

Aýlygynam telim sanap alardy,
Olar biçak zordy hasap-hesibe.
Gel, gowusy goýaýyn bu gürrüňi,
Adam gider, çeken bolsa nesibe.

Ýok, olar ýalňyşjak adamlar däldi,
Hökman ýedi ölçäp, bir kesendirler.
Belki, çyn bahamy aňlamak üçin
Şunça ýyl bialaç tirkeşendirler.

Dostlar gitdi, bulaşypdyr hasaby,
Emma dünýäm altyn şöhlä boýalar.
Tabagyma zäher sepmäni üçin,
Sag gitsin-de, aman bolsun, goý, olar.

► EŞEGE OT BERIÑ!

Garrapdyr arkasy ýagyr bolupdyr,
Mejaly ýok ýaly aňňyrmaga-da.
Janawaryň taby agyr bolupdyr,
Gidip bilenok aňyrraga-da.

Dogry, eşet at däl, owadan kişňäp,

Jylawyny çeýnäp, toprak peşemez.
Emma göz öňümde, kiçiräjikkäk,
Gaty kän ot ýüklärdik biz eşege.

Indi birje gysym ot beriň oňa,
Garny dagy meňzäp barýar hepbigе.
«Peýdasy ýok» diýip, harlamaň ony,
Başdan sowmaň, bolar-bolmaz gep bile.

Utanman diýýäňiz «Bize-hä şonuň,
asyl ugruna-da garamzok» diýip.
Eşegem Allanyň döreden zady,
Mojuk gep tapýaňyz haram zat diýip.

Atlaryň et üçin soýulýan döwri,
Bu eşegi «çüw» diýip kän çapdyg-a.
Gysganmaň ahyry bir gysym oty,
Janawaryň garny meňzeş gapjyga.

► KÜÝKI OGLAN

Küýkem bolsa, mydam ýalňyz başyny,
Mümkin boldugyça dik tutup gezdi.
Çagaka kän gülüpdiler üstünden,
Içýakgyç gülküden ini bez-bezdi.

Soň kän gyzlar ondan ýüzüni sowdy,
Ýeňlesleri nakys gülüp, gaş kakdy.
Oglanyň maksady söýgüsi bilen
Görülmedim menzillere aşmakdy.

Düşnüksiz üm bilen, yşarat bilen,
Ýadyna saldylar küýküligini.
Şol sebäpli oglan ýuwdandyr telim
Şor gözýaşa garyp tüýküligini.

Synasynyň az-kem ýetmezi üçin,
Gaharjaň hem dymma bolýar küýküler.
Eger kimdir biri gyýa seretse,

Paýyş söger ýa ýüzüne tüýkürer.

Gyzlar, şol oglany, kalbyna garaň,
Şonda söýmek üçin bolmaz päsgel-de.
Arman çekýär söýgüsine şariksiz,
Agyr düşýär duýgularna bäs gelme.

Emma kalby ýagty, niýeti düzüw,
Duýgulary çeşme ýaly kireňsiz.
Bagty çüwer ony söýen gözeliň,
Çüwmez diýip, pikir etmäh birem siz.

► ÖTENLERE HORMAT

Bahar bu ýerdenem sowlup geçmedi,
Garlawaçdyr gazlar bilen deň geldi.
Täze begres berip, serpaýlady ol,
Sazakdyr sözenleň sümme jeňňelni.

Şowhun-şagalaňy artyp serçeleň,
Bu ýerleriň oty-çöpem terlendi.
Sedasyz tümmekler duýmady emma,
Özlerine niçik bagtyň berlenni.

Ýöne dünýä giňäp, tukatlyk sowlup,
Uçmaha çalymdaş boldy bu döwür.
Sakgalyn mykrazlap, güneşläp otyr,
Birçak bize ýagy bolan müjewür.

Öňler kän gelerdik, geň zat görmäge,
Ol pahyram taýak zyňyp sögerdi.
Soň biz-ä ulaldyk, olam garrady,
Hüjräh daşynda-da ýandak gögerdi.

Geň zat ýoklugyna düşündik kem-kem,
Göre-göre ykballara berlenni.
Indi synlap durun, ýaş aýlap göze,
Çagalykda gözüm ganan ýerlemmi.

Bu işige ýene maňlaý direlip,

Aýat bilen, töwir bilen giriler.
Goý, köne tümmekler rahat ýatsynlar
Hemem aman-esen gezzin diriler!

► RAZY

Durmuş maňa sögünmegi öwretdi,
Belki, söýgi sözlerinen öwreder.
Emma, menrazy ~ ýigrenmek hemem
Söýmek üçin gurbat barka göwrede.

Razy ~ bereketli baglary gördüm,
Baharda ~ gül-pürçük, gys ~ ýalaňaçdy.
Razy ~ olaryň bişen miwesi
Kämahal meniňem öňüme gaçdy.

Razy ~ şunça ýyl guwanyp gezdim,
Sähraň tamdyr ýaly burugsasyna.
Razy ~ dünýäde hatda ajalam,
Garaşdy Allanyň rugsadyna.

Razy ~ kän zat ýitirmedim durmuşda,
Sebäbi kän zadam tapmandym heniz.
Razy ~ gursagma çenelse-de tyg
Ýagşy perişdeler gorady meni.

Durmuş maňa sögünmegi öwretdi,
Şoldur söýgi sözlerinem öwreden.
Müň kerenrazy ~ ýigrenmek hemem
Söýmek üçin güýç bar heniz göwrede.

► ÇAGALARY ZOR GÖRDÜM

Enesi-atasy käýese-de kän,
Çaga-çaga bolar, diýen etmezek.
Köçe durmuşynyň däbine görä,
Dawalaşsa, çykýar olar ýekme-ýek.

Çagalaryň şol ajaýyp kanuny,
Garşy bolýar ýykylany depmäge.

Birem şugulçylyk ~ ýigrenilýän zat,
Şeýle diýip öwredýändir mekdebem.

Çagalar öz kanunyna tabyndyr,
Dawalylar uruşdan soň ýaraşýar.
Görýän welin, ulular-a beýle däl,
Käbirleri entäriňe garaşýar.

► SÄHRANY KÜÝSEDIM

Sährany küýsedim, ýüregim gysdy,
Şonsuz dar gördüm men köňül mülkümi.
Sähraň ýandaklaram gözüme yssy,
Söýýän ony bir ajaýyp gül kimin.

Öten-geçenleri görjegim hakdy,
Çyksam Garamyklyň alaňlaryna.
Depelere çykyp, ýokardan bakdym,
Özgäniň gybatdyr, ýalanlaryna.

Ökünemok bu ýollara gaýdanma,
Bir ýerde kän oturybam iripdim.
Ýene-de bir sebäp, bäre gaýdanma,
Agşam şu meýdanlar düýşe giripdir.

Ýaz yşkyň erkini alyp elinden,
Ot örüpdür ýapylaryň gerşine.
Göwnüm göterildi, sazak-selinleň
Maňa tagzym edip, salam berşine.

Bu ýyl biçak bol bolupdyr selmeler,
Süýgeşik gök şire siňýär köwşüme.
Sähranyň yşkynda boldum telbe men,
Belki, duýgym aýdym bilen böwsüler.

► ÝAZGYT

«Gödeklere
hemra»
S.Ýesenin.

şatlyk

bolupdyr

Gamly günler boldy, şat günler boldy,
Emma hiç bolmady göwün diýjegim.
Şol sebäpli şu gün diýdim içimden:
«Eý, ykbal, sen näme karam bijemiň?»

Asla, bagt diýlen zat, meniň bilşimçe,
Berilýär bagtyna begenmeýäne.
Maňa öňde-soňda kän kesek degdi,
Ýeri, ýene biri degende näme?

Dünýä bakmandym men tamakin bolup,
Çünki çekinmändim muşakgatyndan.
Söýýänim üçin däl, begensin diýip,
Söýgä mätäçleri gujakladym men.

Paýhas zerur eken (bildim men şuny).
Kejir ykbal bilen darkaş gurjaga.
Wah, öň dünýä şowhun-şatlygy bilen
Meñzeýärdi bir durşuna durjaga.

Emma dünýä bir durkuna durmady,
Yz-yzyna kän çalyşdy pasyllar.
Indi giç, barybir, gark bolup ölmen,
Ýazgytda bar bolsa, dardan asylma.

Golsuz arza däldir ýazgyt diýilýän,
Goý, bagty ýar bolsun begenmeýäne.
Ine, maňa welin, kän kesek degdi,
Ýeri, ýene biri degende näme?

► MEN

Serhoşlukda gezip, gysyň möwsümi,
Baharda başymy sämetmedim men.
Hesret tygy paralanda göwsümi,
Betbagt başymy näletledim men.

Yşkyň bazaryndan daşardadym men,
Şeýdip, aý-ýyllaryň deňinden geçdim.

Sadany söýmegi başarmadym men,
A ýeňles söýgini çekmedi keşdim.

Men, köňli hyjuwdan doly kartbaz,
Töwekgel oýnadym, soňun saýmadym.
Ýeňles duýgularmyň jylawyn dartman,
Gijelermi meýlislere paýladym.

Men çagakam öýkelekdim, kejirdim,
(Hyýal sere ýatlamany äkelyär).
Ýigitligim gülki bilen geçirdim,
Ýadyma düşende aglasym gelyär.

Onsoň, hesret paralanda göwsümi,
Öz ýeňles kellämi näletledim men.
...Näme etdim, men bu gysga ömürde,
Bu gysga ömürde nämetmedim men?! Goşgular